

2013/3
březen

Poutník

časopis Obce unitářů v Brně

POUTNÍK

Obsah čísla 3/2013

<u>Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: Věčné jaro v nás</u>	<u>1</u>
<u> Blahopřání</u>	<u>3</u>
<u>RNDr. Milada Škárová: Kristus – naděje Evropy</u>	<u>4</u>
<u>Otokar Březina: Zsvěcení života</u>	<u>7</u>
<u>Eva Dobšíková: Dvanáct miliard?</u>	<u>8</u>
<u>Pavel Havlíček – Poutník: Promiňte mi!</u>	<u>10</u>
<u>Pavel Havlíček – Poutník: Já půjdu! (Proč...)</u>	<u>11</u>
<u>Nikolaj Roerich: Strážce brány</u>	<u>12</u>
<u>Miloš Mikota: Cesta ticha</u>	<u>13</u>
<u>Pavel Němec: Včelí med a člověk</u>	<u>18</u>

Děkujeme našim členům za poskytnutí členských příspěvků na rok 2013 a připomínáme těm, kteří tak ještě neučinili.

Redakce

VĚČNÉ JARO V NÁS

Začátkem března si připomínáme odkaz T.G. Masaryka (7.3.1850) a naše páteční shromáždění je již tradičně věnováno tomuto výročí. Přineseme T.G.M. k pomníku kytičku, ale vzpomeneme také tím, že si účastníci našeho shromáždění 8. března přinesou nějakou myšlenku nebo zásadu prvního československého prezidenta a poví ostatním, proč je ta která myšlenka zaujala a jaké by měla mít uplatnění v dnešní době, zda je stále aktuální.

1. března si připomeneme význam V. Náprstka a to díky Magdě Pulicarové, která v Náprstkově muzeu vyrostla a byla tam zaměstnaná. Myšlenka založení tohoto muzea je významná pro porozumění vývoji člověka, jeho kulturního a duchovního poznání a sounáležitosti lidstva.

22. března věnujeme naše shromáždění správnému myšlení.

Na závěr měsíce března připadají tzv. jarní svátky – velké duchovní události: židovský Pesach a křesťanské velikonoce. Zatímco židovským svátkem se připomíná odchod Židů z egyptského zajetí, který byl tak spěšný, že nestačily vykvasit ani chleby připravené na dalekou cestu (odtud tzv. svátek nekvašených chlebů), křesťané si zpřítomňují ukřižování Ježíše Krista a jeho zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Přičemž různé křesťanské církve si tuto událost vykládají různě a také poněkud odlišně slaví svátky Veliké noci – čili velikonoce. V každém případě u obou náboženství nejde jen o zajímavé „svátky jara“ s mnoha tradičními zvyky a lidovými obyčejí, které se v průběhu staletí slavení těchto dnů přidaly a zůstaly v povědomí jako součást těchto svátků, neboť v hlubině vědomého prožívání obou náboženství jejich příslušníci podobně chápou, že velké události, které si jako historické příběhy zpřítomňují a znovu prožívají, se bytostně týkají jejich osobních životních příběhů, jejich individuální duchovní proměny.

Židé si o pesachovém sederu připomínají, že nejen naši praotcové, ale také my, každý z nás osobně, byl vyveden z Egypta – domu otroctví a nesvobody a stal se tak „svobodným člověkem“.

Také křesťané při pohledu na kříž by neměli vidět jen nějakou historickou událost, dávný příběh, ale měli by nahlédnout „dál za kříž“, kde následuje veliká proměna s významem pro osobní životní pouť člověka – jeho proměna a jeho možnost osvobození. V pojetí vědomě křesťanském je událost na Golgotě začátkem nového příběhu člověka a jeho vědomí – tak nějak o tom vypráví ve svém příspěvku ses. Milada Škárová.

Jaro nás podivuhodně staví před nás samotné. Nejedna básník si v tomto krásném čase plné přírody, která tak zázračně navazuje nit života po dlouhé zimě a tak po dlouhém, ale plodném spánku procítá k rašení, povzdychne, že:

*„Všude je jaro mně je tak smutno,
pořád a pořád mně napadá,
že ze všech věcí co na světě jsou
zestárl z Njagary most a já“*

jak píše Bohumil Mathesus ve Verších psaných na vodu. Tak nějak si povzdychl i Poutník ve své básni, kterou uveřejňujeme. Proč asi?

Inu jsme všichni Poutníky a jdeme cestou a cesta má cíl. Třeba si ten cíl nazvěme také tak trošku poeticky či obrazně: „věčné jaro v nás“.

Copak to může být a jak se s tím člověk setkává?

Přemýšlejme na svých cestách pozemským jarem.
Tak nám všem přejí setkání s tím věčným jarem v nás.

Jarmila Plotěná

BLAHOPŘÁNÍ

všem členům i přátelům Brněnské obce unitářů, kteří se narodili v březnu

VŠE NEJLEPŠÍ!

- 3.3.** Jitka Stejskalová
Milan Sedláček
- 11.3.** Michaela Bucková
Jana Jarušková
- 15.3.** Hana Kupková
- 19.3.** Pavel Janošík
- 23.3.** Zdeňka Červená
- 29.3.** Jaroslav Kršek

RNDr. Milada Škárová

KRISTUS - NADĚJE EVROPY

Tento nápis je na Kamenném kříži, postaveném v r. 2010 u silnice z České do Lelekovic, severně od Brna. Na zadní straně kříže si přečteme: „Tento kříž je postavený podle návrhu Milivoje Husáka a zhotovený F. Pavučkem za původní kříž, který stával na protější straně silnice. Ten byl znamením víry našich předků. Kristus je stále živý a nabízí cestu, která je nadějí pro naši dobu a pro každého z nás.“

Potřebuje „každý z nás“ naději?

Potřebuje naději naše společná Evropa?

Může nadějí Evropy a každého z nás být Kristus?

Kdo byl Kristus? Kdo Kristus je a stále bude?

Anthroposof Rudolf Steiner (1861 – 1925) to v r. 1910 při přednášce v Norsku VIDĚL takto:

„Duchovní bádání v naší době nám ukazuje, že po skončení Kalijugy (3100 př.Kr. – 1899 po Kr.) se vyvíjejí v člověku nové schopnosti – nejdříve u málo jednotlivců, u nichž jsou vyvinuty orgány éterného těla... Lidé, kteří dali na sebe působit duchovně-vě-deckým obsahem, budou moci pozvolna prožívat (od poloviny 20.století) obnovení Pavlova zážitku: v éterném jasnozření blížící se nové mysterium, „mysterium živoucího Krista“. Bude to nové objevení Krista, k němuž musí dojít, počnou-li se lidské schopnosti vyvíjet přirozeným způsobem tak, že Kristus může být spatřen: ve světě, kde byl vždy přítomen a kde jej spatřují zasvěcenci od doby mystéria Golgoty...

Lidstvo má dnes (1910!) svobodu uznání toho, co se tvoří; mohlo by se však stát, že lidé, kteří promluví jako první průkopníci o novém příchodu Krista, budou považováni za blázny i s tím, co mají přinést lidstvu nového. A lidstvo by se mohlo ponořit hlouběji do materialismu a mohlo by zašlapat to, co se má stát nejpodivuhodnějším zjevením pro lidstvo. Vše, k čemu má v budoucnu dojít, je dnes (1910!) vlastně dáno v jistém stupni na vůli lidí, takže by

lidé mohli též minout to, co má sloužit k jejich dobru.“

Jak se jeví Steinerovy „alternativní předpovědi“ pro 20. století, DNES, po 102 létech, na začátku roku 2013? My, co jsme dnes v srdci té naší Evropy ti nejstarší, jsme prožili hodně: pár let Masarykovy demokracie, Hitlerovu nacistickou diktaturu, Leninovu diktaturu bolševickou – a co dál? Kam jsme došli za posledních 22 let (prý...) svobodné volby? A jak a kam se chystáme pokračovat? Máme nějakou zodpovědnou, jasným bezpředsudkovým myšlením vytvořenou představu?? Co jsme v tom 20. století pochopili, co jsme se naučili – o sobě i o světě???

Nabízím k zamyšlení obsah Kázání J. Adamce (1902-1995), faráře Obce Křesťanů na téma „TROJNÁSOBNÁ SVATOST VELKÉHO PÁTKU“ z r. 1946. Blíží se Velikonoce. Velký pátek bude 29.3. a Bílá sobota 30.3. – den „otevřeného nebe“ a 88. výročí úmrtí R. Steinera, který pro Obec Křesťanů na počátku 20. let 20. stol. vytvořil text i formu Obřadu posvěcení člověka.

„Především musíme pohlédnouti do šeré, dávné minulosti, do prapočátku světa. Tu počínají velké, nebeské dny, určované jinými rytmy, než naše dny, odměňované pohybem Slunce a Země... Šestý den se již sklání k večeru. Ale Hospodin se nechystá k odpočinku a nebeské bytosti pohlízejí na Boha Tvůrce v údivu a táží se: co zvláštního se asi stane?... Hospodin vyjímá ze všech výšin i hlubin to nejušlechtilejší... a vytváří novou bytost... K obrazu Božímu... Ejhle, to je člověk, jásavě zní všemi prostorami nebes... A to byl ten PRVNÍ VELKÝ, SVATÝ PÁTEK, radostný Velký pátek, slavený na nebesích.

Následoval pád člověka do nemoci hříchu a mnoho smutných, černých pátků na jeho pozemské pouti... A pak do světové temnoty, do soumraku věků sestoupil Kristus... Přišel na Zemi, božské Tvůrčí Slovo proniklo až do lidského těla. Na Zemi začaly nové tvůrčí dny. Kristus očišťoval člověka a jeho nitro... Kristus, ten jediný čistý mezi lidmi všemi... Jeho působení se však chýlí ke konci, přichází poslední den, celá nebesa jsou v napjatém očekávání... Jaký je to člověk? Zkrvavený, ztýraný, trním korunovaný... Nebeské bytosti v úžasu tají dech a pohlízejí na nejvyšší div Boží

na Zemi... Všechny zázraky, všechny činy Kristovy je uváděly v nadšení a údiv, avšak tento div je největší ze všech... Srdce andělských bytostí je sevřeno nejistotou a úzkostí: z úst lidí je slyšet nenávistný křik: Ukřížuj, ukřížuj ho!

Je pátek... Na holé skále vztyčují kříž a na něm je přibit jeden člověk... ale umučené tělo na kříži svítí, svítí tak mocně, že světlo Slunce se jeví jako úplná tma... To byl DRUHÝ VELKÝ SVATÝ PÁTEK v duchovních světech, ale ne již jen v nebesích, nýbrž i na Zemi: první Velký pátek pro pozemšťany. Tento tajemný den božského dramatu na Zemi stal se pro člověka v dějinách Země i v rytmu roku největším, nejsvětějším dnem. Ne již nešťastným, temným dnem smrti, ale dnem neskonale Milosti Boží, nesmírné oběti Kristovy, dnem vykoupení z nemoci hříchu, dnem nového života. Umučený Kristus mohl zvolat: Dokonáno jest, posvěcení člověka jest dokonáno...

Zmučené posvátné tělo bylo uloženo do hrobu Země... a svým světlem celou Zemi proniklo...

Aby spásný čin Kristův mohl působit i v nás, musíme přijmout obraz Kristova kříže do svého srdce, neboť má-li být zachráněn vývoj lidstva, musíme nastoupit cestu ke TŘETÍMU VELKÉMU SVATÉMU PÁTKU, slavenému nejen na nebesích a na Zemi, ale současně i v lidské duši.

Křížem Kristovým se proměnil celý svět. Kristovo dílo ve světě je již dokonáno, ale není skončeno v nitru člověka. Proto se musí lidstvo ještě po dlouhé doby učit vzhlížet ke kříži Kristovu a dozrávat k pochopení jeho významu... Anděl smrti se nevzdal boje. Přeložil jen své působení do nitra člověka. Zde působí v našem abstraktním, neživém myšlení, omezeném jen na zevní skutečnosti: působí v našem sobeckém citění, zasahuje do naší vůle... chce, aby člověk úplně ztratil světlo duchovního poznání, aby se postavil proti vůli Boží na Zemi, usiluje, aby člověk ztratil svou důstojnost, svou lidskost, aby nebyl člověkem. Zdá se, že se mu to daří, neboť duše člověka je chorá, srdce jeho prázdné a pusté a lidstvo tápe v nemoci hříchu. Svět plný chaosu, utrpení a zoufalství je jako černý kříž bez světelného těla Kristova, jako potupné znamení smrti a zániku. Tento kříž je vztyčen mezi národy, jeho břevna se rozpínají ve světě od severu k jihu, od východu k západu. Černá propast duševní smrti se otevírá a andělské bytosti se chvějí o o-

sud člověka (1946!)...

Dnes na Velký pátek přistupuje Kristus k lidem a svou proboděnou rukou vepisuje své posvátné znamení do celé jejich bytosti: znamení kříže, které již není potupným znamením smrti, ale povýšením života, nejmocnějším ochranným znamením nad smrtí duše... A pak přijde ten poslední pátek, slavný vítězný VELKÝ PÁTEK, kdy zazní ve vesmírné harmonii nejen z úst nebeských kůrů, nejen z úst Kristových na kříži, ale i z důstojných úst člověka jásoť, pronikající všechny sféry nebes i Země:

Posvěcení člověka jest dokonáno.“

Eva Dobšíková

DVANÁCT MILIARD?

Onehdy jsem jela vlakem z Břeclavi do Brna. Jak tu bývala pěkná, úrodná pole po obou stranách trati! Radost pohledět. Vždyť jižní Morava bývala nazývána zahradou českých zemí – to kvůli vinnicím, zelenině a ovoci. Hned po střední části Moravy, Hané, kde jsou i černozemní lány, jež poskytovaly největší množství cukrovky výborné kvality, sladovnický ječmen a vynikající pšenici na pečení chleba a koláčů. No a hned za tou požehnanou, úrodnou Hanou vynikala jižní Morava v úrodě zemědělských plodin a jejich zpracování. Kdo by neznal znojenské okurky a uherskohradištské nakládané zeleninové směsi?

Cítím vzápětí, jak je ta otázka hloupá. Mladá generace tyhle české plody země a jejich zpracovanou podobu v našich vlastních konzervárnách Fruta už znát nemůže. Nedávno vzniklé hyper a supermarkety jsou zahlceny výrobky cizích zemí, často několikanásobně dražšími než naše vlastní ovoce, zelenina, květiny, mléčné výrobky. Naši zemědělci jsou z příjmových skupin na posledním místě. Musí omezovat výrobu, není jim dovoleno vyrábět tolik, kolik by chtěli a mohli. Úrodná půda kolem železničních tratí, měst a vesnic se stala staveništi.

Obrovské plochy jsou zastavovány kancelářskými budovami a obchodními monstry vlastníků z ciziny. Podél trati se tyčí třebaš mezi Heršpicemi a Brnem množící se série řady chmurných šedivých budov – sklo a beton. Víc než rok jsou na nich cedule „For sale“. Byly tu potřeba? Kdo je potřeboval místo zeleně? Celá jižní část města je zaneřáděna obrovským provozem aut a vysokými budovami hypertrofujícího molocha spotřeby, včetně budov mnohdy záhadného určení. Betonová a dlaždicová spleť silnic pohlcuje chodce jako zabloudivší mravence.

Dálnice, a nejen, ty se hrouží jakoby do kanálů stěn, místy i do tunelů. Člověk přestal vidět při cestování přírodu a okolí, jímž projíždí. Je ponořen mezi beton, dlaždice – ty často dominují dokonce

i v parcích – a jinou denaturovanou hmotu. Když je konečně dopraven do městské aglomerace, ocitá se v síti mimoúrovňových silnic a výškových budov. Deprese z tohoto akcelerujícího „pokroku“ na mne dolehla zejména při nedávné cestě autobusem do Vídně. Rychle naše civilizačně ještě „pokročilejší“ sousedy doháníme.

Tíseň a strach mne naplňuje při pomyšlení, čeho se dočkám za rok, za pět let, jak bude vypadat prostředí pro život člověka, až v něm budou muset žít naše děti a vnuci. Jak bude lidská bytost ztracena a stísněna uprostřed svého vlastního výtvoru? Tahle myšlenka mne tíží ještě víc po nahlédnutí do sousedního státu, který je ještě o krok dál v tom lidském spěchu odněkud – kam?

*

Je nás sedm miliard... Co na to říkáte? ptali se v Českém rozhlase různých lidí. Stanoviska k tomuto obrovskému rozmnožení lidstva na Zemi byla vesměs kladná. Také předpovědi vypovídaly, že se lidé budou dále rozmnožovat, i když pravděpodobně přírůstky obyvatel Země budou nižší. Náš počet poroste snad až do takových dvanácti miliard, a pak se snad zastaví. To prý proto, že všude bude materiální a vzdělanostní pokrok a je známo, že v zemích „blahobytu“ se stalo zvykem – až na výjimky, většinou v silně náboženských rodinách – přivádět na svět jen jedno, nejvýš dvě děti.

Co takhle zdroje potravin pro tolik náročných žaludků? Co produkce odpadků a zahlcení prostředí odpadem pevným i plyným? A co prostor pro ostatní živočišné druhy, který se už teď katastrofálně zmenšuje a je poškozován činností člověka? To platí i o druzích z říše rostlin.

Pravda, v pořadech ČT2 a v některých přírodovědných časopisech občas bývají publikovány informace o přelidněnosti planety a jejich důsledcích. Méně – „jak z toho ven“. Vzhledem k náporu reklam, které nabádají ke stupňování spotřeby všude a neodbytně, jsou takové informace varující člověka před bezhlavým jednáním jen kapkami v moři. Ekologové a jejich strana zůstávají na okraji zájmu spotřební společnosti.

Rychle klesá biodiverzita – ubývá ostatních druhů na Zemi. Člověk však ke zdravému fungování ostatní druhy potřebuje. Přirovnáme to třeba k letadlu, jež ke svému bezporuchovému letu potřebuje tisíce součástí. Zkusme postupně ubírat šroubků a maticek! V jedné chvíli nastane kritický bod, a letadlo se zřítí. My zvířecí obyvatele Země potřebujeme, ale oni nepotřebují lidi. Lidé žádnému druhu nikdy k ničemu dobrému nebyli – naopak. Ostatní živočichové a rostliny tu mohou žít bez nás, my bez nich ne.

Denně ubíráme ostatním jejich přirozené prostředí k životu. Kromě toho je hromadně zabíjíme. Vytváříme umělá, v přírodě k životu neschopná plemena. Extrémně vyšlechtěná jen k užitku člověka. Jednak pro potraviny, ale také jako hračky člověka. Živé zotročené, na člověku absolutně závislé hračky, které vnímají a cítí...

Jak dlouho ještě?

<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=121&clanek=011203>

Pavel Havlíček – Poutník

PROMIŇTE MI!

Od západu vál ostrý vítr a foukal do uší,
pole byla hnědá, a louky opatrně nazelenalé,
šel jsem lesem a uslyšel jsem nářek dítěte! ... A on to vrzal kmen
stromu!

Jasy a stínování se honily krajinou,
nahore, v korunách lesních velikánů to bylo prosvíceno sluncem
jako světlezelený závoj, rozprostřený pod oblohou,
nad břízkami, ve svahu za hrází rybníka, spěchal kus bělavého
oblaku, na oranici malého záhumenku, se po nějaké té svačině
rozhlížela pruhovaná kočka s prokřehlými tlapkami,

rybník po okraj plný vody,
v odtokovém potůčku se to pralo a stříkalo životem,
a v rákosí při břehu to tiše šustilo a lupalo.

Jaro. Jaro. Jaro!!!...

....Ještě jsem nebyl starý, ale ucítil jsem něco, co se nemá
vykřikovat nahlas: Jaro je pro mladé! ... A jak už to tak bývá, celou
tou mou pocitovou krásou přelétl stín!

Jaký myslíte, že byl?! Zvláštní?! Chmurný?! Děsivý?! Výhružný?!
Tmavý?! Nebo jen do šediva?! Ani jedno! Byl: pravdivý!
Promiňte mi!

Napsáno 30.3.1997

Pavel Havlíček – Poutník

JÁ PŮJDU! (PROČ...)

Až budu umírat, snad chtěl bych ještě do brusinkového kraje!
Vím o něm! Přejdeš hlubokým lesem mezi horním a dolním pramenem řeky Svitavy, a tam, za cestou, ze které nenápadně vystupují ohlazené pískovcové balvany, tam je (a teď se zarazím – nebo už bývalo???) několik brusinkových míst, několik brusinkových mýtin, několik brusinkových stráněk!

Ještě bych do těch míst chtěl! Opřít se o smrkový kmen opodál, dívat se, d í v a t se, rozhlédnout se, přes vršky stromů, přes louky k Javorníku, zpátky tam k nám se raději neotáčet, cítit vůni jehličí a zvláštní malátnost, a pak sklesnout, položit hlavu na pařez, na velký suchý, pevný starobylý pařez, dřevo se dotkne mé tváře, vůně jehličí ještě zesílí, přidá se vůně dřeva a vůně zemské kořenosti, a ámen, amen, mé oči se zavrou! Všechno je úplně jinak než bývalo! Ale změnilo se vlastně vůbec něco?!

Po mírné svažité cestě přijíždí kůň. Zaslechnu jeho kopyta. Ale ne, ne, ten kůň o d j í ž d í ! Do hlubokých zelených lesů. Zelené chvojnaté větve zamávají na pozdrav! Na rozloučenou. Vysoko

v korunách prosvítá modravé nebe. Zahlédnu ho ještě?!
Koňská kopyta už neslyším... Proč jsem byl jaký jsem byl ?!?!...

Nikolaj Roerich

STRÁŽCE BRÁNY

*Strážce brány, řekni mi,
proč bránu zavíráš?
Co tak skálopevně střežíš?*

„Střežím tajemství ticha.“

*Ale ticho je prázdné,
vášní lidé tvrdí,
že v něm není nic.*

*„Já znám tajemství ticha,
jsem tu proto, abych je střežil.“*

Ale tvé ticho je prázdné.

„Je prázdné pro tebe“,

odpověděl strážce brány.

Miloš Mikota

CESTA TICHÁ

Vybrané čtení z bible, z N.Z. z 5.kapitoly evangelia podle Matouše:

Když Ježíš uslyšel, že Jan Křtitel byl uvězněn, odebral se do Galileje. I obcházel po celé Galileji, kázal evangelium o království nebeském a léčil veškeré neduhy a veškeré nemoci lidu.

Pověst' o něm se šířila po celé krajině i přinášeli mu všechny choré rozmanitými nemocemi a stížené různými neduhy... a on je uzdravoval. Následovaly jej početné zástupy. Z Galileje, Dekapole, Jerusaléma a z Judeje i ze Zajordánska.

Když Ježíš spatřil ty zástupy, vystoupil na horu, posadil se, jeho učedníci přistoupili k němu a on je počal učit: „Blahoslavení, kteří lační a žízní po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou. Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou. **Blahoslavení t i š í**, neboť oni obdrží zemi za dědictví. Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je království boží.“ (atd.)

„Vy jste sůl země. Nemůže se skrýt město ležící na hoře. A když někdo zapálí svíci, nepostaví ji pod kbelec, nýbrž na svícen, aby svítilo v š e m v domě. Tak ať zasvitne vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky... učte se ode mne, neboť jsem
t i c h ý a p o k o r n ý s r d c e m...“

Pozdní recenze:

CESTA TICHÁ

Pod tímto názvem vyšla v nakladatelství B. Kočího v Praze v r. 1929 kniha A. Curtisové v překladu Václava Procházky.

Je to soubor meditací, které jsou něco mezi modlitbou, žalmem a meditací. Vyznačují se zejména tím, že jsou v nich pomlky, označené jako K L I D mlčení. Jsou tu meditace na radost, na lásku, pravdu, dobrotu, krásu a pod.

Ještě dnes nás může zaujmout to, co A. Curtisová sama napsala o „Cestě ticha“ a co jsem si k tomu sám poznamenal:

„**CESTA TICHÁ** neučí vzdalování se světu, nýbrž učí, jak jej překonat. Zatracovati život smyslový znamená padat zpět do sta-

rého bludu... jakoby jídlo, pití, spaní a všechny ostatní úkony životní byly v podstatě čímsi neduchovním.. že strava vegetariánská je strava duchovnější než strava masitá.“ Curtisová v textu připomíná slova Mistrova: „Nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže jej poskvnit, ale to, co vychází z člověka, poskvňuje ho.“ (Mk. 7,15) (Tím jsou myšlena slova, která vycházejí z našich úst a která zraňují naše bližní, pokud nedovedeme sebe ovládat. Takže i člověk, který se dobrovolně zříká masa, a při tom zraňuje druhé svými pomluvami, urážkami a nepravdami, není ovládán Božským duchem v nás, ale svým vlastním sobectvím, žárlivostí, nepřejicností a snahou sebe povyšovat nad své bližní. Co těmto lidem chybí, to je pokora.)

Dostal jsem v nedávné minulosti knížku vydanou v nakladatelství CESTA. Jmenuje se MODLITBA ŽÁBY (1) a jejím autorem je Anthony de Mello, S.J. a z anglického originálu THE PRAYER OF THE FROG přeložila Marcela Foltová. Je to kniha Meditací v povídkách či spíše a přesněji v anekdotických povídkách z různých kultur a náboženství, tedy jak z křesťanství a židovství, tak i z buddhismu, ale také z Číny a z jiných zemí, ponejvíce z Indie. Pokusím se jednu povídku převyprávět, jak jsem si ji zapamatoval:

Jeden člověk v Indii hledal Mistra, který by jej uvedl na cestu vyššího poznání. Přišel náhodou do ašramu, který vedl guru, který byl spíše podvodník než světec. Ale to ten mladý adept nevěděl. Když mu guru poručil, aby přešel říčku, ve které byli krokodýli, aby si ověřil jeho naprostou oddanost a poslušnost, žák to udělal s prostou vírou v gurua, kterého při tom brodění neustále chválil. Přešel na druhý břeh a přešel i zpět, a nic se mu nestalo.

Guru se chtěl před svými žáky také předvést a blýsknout, vešel do řeky se slovy: “Budiž chvála mně, velkému guruovi!”

Už se ale zpět nevrátil. Krokodýlové jej uchvátili a sežrali.

Ptali se jednou jednoho derviše, proč Boha uctívá tancem. „To proto,“ odpověděl, „že uctívat Boha znamená usmrtit vědomí vlastního EGA. Tanec každičké ego zabíjí. Když „já“ zemře, všechny starosti zemrou s ním. Kde není „Já=EGO“, tam je **L Á S K A**, tam je **B ů h**.“

A jaká je nejpřesvědčivější cesta k B o h u?

Je to c e s t a t i c h a.

Zakladatel unitářství u nás br. Dr.N.F. Čapek rád užíval místo slova „náboženství“ slovo „CESTA“, ovšem s dodatkem, že to je „cesta k ještě vyššímu duchovnímu cíli“. A protože lidé jsou různí, a to nejen vnějším zjevem, ale i vnitřním založením, je mnoho cest a cestiček, vyjadřujících duchovní snažení a náboženský život.

Dnes si řekneme něco o předpokladech, způsobu a metodě jedné z nejvýznamnějších cest duchovního růstu zvané „školou mlčení“ anebo „CESTOU TICHÁ“.

Metodou této cesty je uklidnění, utišení a meditace. A moje úvaha chce přispět k tomu, aby každý z nás hledal a nacházel odpovědi na vážné otázky života především v sobě samém.

Vycházím nejen z toho, co nás učil br. Dr.N.F. Čapek, ale i z některých orientálních myslitelů, jakým byl např. Sami Vivekananda, který je nám unitářům velmi blízký a který vlastně zapříčinil, že unitáři založili na přelomu 19. a 20. století – v roce 1900 světovou organizaci IARF- International Association for Religious Freedom (česky: Mezinárodní asociaci pro náboženskou svobodu).

Co nám tyto duchovní učitelé doporučovali?

Doporučovali, abychom denně věnovali alespoň půl hodiny mlčení, koncentraci a meditaci, což je soustředění mysli na nejvyšší duchovní hodnoty mimo čas a prostor, tedy na hodnoty věčné a božské. A to nikoli proto, abychom se odtrhovali od tohoto života a od jeho úkolů, ale právě proto, abychom je lépe a dokonaleji plnili.

V tom byl, je a vždy bude určitý rozdíl mezi unitářstvím a jakýmkoli výlučným směrem pietistickým, okultním nebo mystickým, i když z toho či onoho směru můžeme čerpat určité prvky. My nechceme utíkat od povinností a úkolů tohoto svého úseku věčného života, který nám byl svěřen a ve kterém má každý své určité pos-

lání. Chceme být pro tento úkol co nejlépe připraveni a vyzbrojeni.

Je sedm úrovní čili předpokladů pro úspěšnou cestu ticha:

1. – pravá pokora
2. – pravá zbožnost
3. – umění mlčet
4. – umění volit vhodná slova
5. – umění volit správné přátele a prostředí
6. – umění správné relaxace
7. – umění správné meditace

PRAVÁ POKORA od nepravé se liší tím, že není ani patolízalstvím ani sebeponižováním, ale je v ní obsažena hluboká, důvěřivá a bezelstná úcta, kterou se má vyznačovat správný poměr člověka k člověku, k veškerenstvu a k Bohu. Bez této pokory by nebylo pravé zbožnosti. (Dobrý příklad uvedl Anthony de Mello, SJ ve zmíněné již knížce **MODLITBA ŽÁBY** (1), str. 191)

PRAVÁ ZBOŽNOST je vyjádřena v křesťanství jak působením starozákonních proroků, tak spásným učením Ježíše z Nazaretu, který vše dosud tajné i zjevné shrnul do několika základních pouček a doporučoval, aby se člověk odvracel od vnějších a okázalých obřadností a zaměřil svou pozornost do svého nitra, aby ve svém srdci prožil opravdovou zbožnost, která se navenek projevuje správným jednáním. „Prve než položíš dar svůj na oltář, smíř se svým bratrem...“ pravil Ježíš. Tuto zásadu nacházíme i ve východních náboženských směrech. (Např. v knížce Anthonyho de Mello, SJ na str. 82 čteme o studentu zenu Tecugenovi, který si předsevzal, že vydá v japonštině sedm tisíc súter, jež byly do té doby k dispozici pouze v čínštině. Cestoval po Japonsku a sbíral na to peníze. Když už jich měl dost, přišla povodeň a on peníze vynaložil na pomoc těm, kteří povodní přišli o majetek a přístřeší. Po druhé nastřádané peníze věnoval na vyléčení lidí postižených zhoubnou epidemií. Pak začal sbírat znovu peníze a za dvacet let se jeho sen splnil. Tiskařská forma, jež dala vzniknout tomuto prvnímu vydání súter, je vystavena v klášteře Obaku, v Kiotu, který jsem navštívil v roce 1984 v rámci kongresu IARF.

Japonci svým dětem vyprávějí, že Tecugen vydal knihu súter třikrát, a že ta první dvě vydání byla neviditelná a ještě mnohem důležitější než to třetí.

Na str. 84 je povídka o dvou bratrech, kteří na rozdíl od mnoha jiných bratrů se nehádali, ale vzájemně si dávali pytel zrní. Nako- nec je poznámka autorova:

Víra ani tak nerozlišuje
mezi těmi, co chodí do kostela,
a těmi, co do kostela nechodí,
ale mezi těmi, kteří milují,
a těmi, kteří nemilují!

Je známa též islámská povídka o pravé zbožnosti. Zní takto:

Sultánův oblíbenec hodil kamenem po dervišovi, který jej žádal o almužnu. Chudý derviš takto potupený se však neodvážil stěžovat si na něho u sultána. Zvedl kámen, uschoval jej do své mošny a v duchu si pomyslel, že se snad někdy najde příležitost pomstít se právě tímto kamenem. Ta doba nastala poměrně záhy. Sultánův milec byl obviněn ze zrady a právě ho vedli k ukamenování. Derviš se přidal k zástupu a již vyndával ze své mošny onen kámen, kterým jej onen muž zranil. Jak se tak díval na něj, zubože- ného od ran a mučení, přivázaného k velbloudovi, vzpamatoval se a kámen zahodil se slovy nabyté moudrosti, která se ozvala z jeho nitra:

„Člověk se nemá nikdy mstít, neboť je to zpozdilost, když nepřítel je mocný a podlost, je-li bezbranný.“

UMĚNÍ MLČET je jedním z nejdůležitějších předpokladů „cesty ticha“ stejně jako UMĚNÍ VOLIT VHODNÁ SLOVA, což dokazuje prastaré přísloví: „Mluvení stříbro, mlčení zlato.“ V našem praktickém životě je třeba obojího. Jenom je třeba vědět, kdy je lépe mlčet a kdy je lépe promluvit. A to, pochopitelně, vhodnými slovy. Slovy, která neurážejí, ale která zjevují pravdu. Na to poukázala již spisovatelka Marie Calma (která často spolupracovala s časopisem českých unitářů „Cesty a cíle“) ve své povídkové sbírce „DUHA“. Uvádí jako příklad soužití starších manželů, kdy muž nedoslýchal a když jeho žena se začala jen trochu zlobit, tak předstíral, že vůbec neslyší. Marie Calma k tomu

poznamenala: „Žádná mrzutost nevzniká z mlčení, jenom z přemíry ostrých slov, když lidé nedovedou uváženě spolknout svůj hněv. Takové hněvi-vé slovo v ústech nerozvážlivce je jako zbraň v rukou někoho, kdo s ní neumí zacházet. Spustí – a následky mohou být tragické.“ Tolik Marie Calma.

Řekli jsme si, že „umění mlčet“ je jednou z nejdůležitějších metod „cesty ticha“. Jak je to těžké, se přesvědčili účastníci letních soustředění jogínů, např. na Kopné, kde jeden den býval věnován cvičení „mauny“.

V praktickém životě je však třeba vždy uvážit, co je důležitější pro danou situaci, zda mlčet nebo promluvit. Mlčení pak může být i škodlivé, jestliže neponeseme ve vhodné chvíli vhodné slovo. Chvilé mine a my už nemáme příležitost je pronést. Tuto myšlenku rozvedl ve svém článku „Jak se rozcházet“ br. Dr. Čapek. Zajímavé na tom je, že článek vyšel v Cestách a cílech právě v tom měsíci, kdy bratr Dr. Čapek byl zatčen gestapem ve svém bytě na Oveňecké ulici na Letné, odkud byl násilně odveden, aby se již mezi nás do Unitarie nevrátil.

Pokračování v dubnu 2013

Pavel Němec

VČELÍ MED A ČLOVĚK

Určitě budete se mnou souhlasit, vážení přátelé, když vám řeknu, že radost je jeden z nejkrásnějších a taky nejžádanějších pocitů v životě a prožívat radost znamená i zakusit v jediném okamžiku chuť věčnosti, získat volnost a mnohdy být i aspoň na okamžik osvobozen od slabostí srdce, prožívat nepopsatelnou rozkoš a uspokojení.

Velkou radost zajisté připraví hlavička česneku (o tom jsem už napsal dost), ale radost nám určitě obstará jarní slunný den, mně určitě, kdy pozoruji ten nádherný bzukot včel - těchto velmi pilných tvorů. Ano, přátelé, jsou dny, které k nám přicházejí jako dar a já

si hned po ránu uvědomuji, že je přede mnou den darovaný a záleží jen na mě, abych jej nepromarnil. A tak po dnech mlhavých a urousaných z ledového bláta, po kalných ránech se zase rozjasní a obloha se nádherně vybarví do modra, sluníčko pichlavě hřeje a já bez dechu pozoruji ten bzučivý mumraj na naší už prohráté jižní straně.

Jak to vlastně všechno stihnou, jak to dělají, tito neúnavní dřiči? Víím, vědecky – odborně je vybádáno, ale přesto!?! A co to vlastně MED je? Obecně zasvěcení do chovu a velké píle tohoto vznešeného a ušlechtilého společenstva říkají, že med je krásná hodnotná potravina přírodního charakteru, která je vytvořena společenstvím včel ze sesbíraných sladkých šťáv rostlin – nektaru, nebo medovice na živých částech rostlin – stromů a kterou včely přetvářejí, obohacují svými specifickými látkami, ukládají a nechávají zrát v plástech. Liší se barvou, chutí, vůní. Ano, už teď jistě naplno tušíte, jak už i říká vlastní nadpis, že se mluví o medu květovém nebo medovicovém (lesním).

Ten první je z nektaru květů rostlin, povětšinou rostlin léčivých. Je snadno stravitelný díky obsahu jednoduchých cukrů – glukózy a fruktózy, obsahuje pylová zrna, která med obohacují o významné přírodní látky s povzbuzujícími účinky – rostlinné hormony, éterické oleje, aromatické látky. Květový med je ceněn velice i v lidovém léčitelství.

Lesní medy – jsou zpravidla tmavší, což způsobují rostlinná barviva, obsažená v míze dřevin. V porovnání s medy květovými obsahují více fruktózy, dextrinů, ale hlavně větší množství minerálních látek a stopových prvků. Mají charakteristickou, velmi lahodnou vůni a chuť, pro kterou jsou oblíbené, žádané.

Smíšený med – je směsí určitého podílu medů nektarových – květových a medů medovicových – lesních. Proto tento med obsahuje přírodní látky (např. z léčivých rostlin), cenné minerální látky a stopové prvky z lesních medů. I tento med je velmi hodnotný a oblíbený. Mísení různých druhů medu je přirozené již při zpracování včelami v úlu.

Pastový med – je přírodní, zpravidla květový, případně smíšený med, speciálně upravený do pastové konzistence řízenou krystalizací, med je zpracován pouze mechanicky, bez jakýchkoliv přísad. Uchovává si všechny cenné látky a v průběhu času se již nemění, dále nekystalizuje. Má světle nažloutlou barvu a výbornou chuť. Je vhodný zvláště pro děti.

Přátelé a uživatelé tohoto zajisté velkého Božího daru přírody, jsem zde několikrát užil slovo krystalizace. Co to tedy znamená, co to obnáší? Nižší kvalitu, nebo její porušení? Určitě ne! Zasvěcení říkají, že je to přirozená vlastnost všech medů, jen doba je u různých medů různá. Do původního tekutého stavu lze zkrystalizovaný med uvést opatrným zahříváním ve vodní lázni. Pozor na dlouhodobější přehřátí medu nad 50°C. Údajně byste zničili některé hodnotné látky, ztráta by měla negativní vliv na kvalitu medu.

A jak tedy med uskladňovat!? Vysoký obsah cukrů v medu má samokonzervační účinky. I přesto je nutné dodržovat určitá pravidla skladování. Med skladujeme výhradně v uzavřeném obalu (sklo, keramika, nerez kov) v suché, tmavé místnosti, při teplotě nejvýše 25°C a relativní vzdušné vlhkosti, nejvýše 70 procent. Med snadno přijímá i cizí pachy a negativně působí přímé sluneční paprsky.

A co teprve lidové léčitelství! Lidoví léčitelé radí:

- Návrat energie – dávat med do mléka.
- Záněty horních cest dýchacích – med v teplém mléce.
- Žaludeční vředy, překyselení žaludku – zde dávat na lačný žaludek 1 lžičku denně.
- Nespavost – před spaním kávovou lžičku medu
- Játra, žlučník – může dojít k uklidnění působením medu.
- Nedostatek krevního barviva – dávat do mléka nebo čaje 2 lžičky medu.
- Přecitlivělé nervy – lžičku medu na lačný žaludek a lžičku medu před spaním.
- Při cukrovce – neuškodí užívat denně kávovou lžičku světlého medu při dodržování ostatní diety!
- Poruchy trávení – plynatost – zde med upravuje trávení a zame-

zuje vzniku bolesti.

- Při nadbytku tuku v těle – med obsahuje enzymy, které podporují trávení.
- Těhotné ženy – mají zkonzumovat aspoň 5 kg medu v průběhu těhotenství.
- Novorozeňata a děti vůbec: prý se doporučuje sladit i kojeneckou stravu květovým medem. Obavy z průjmu jsou zbytečné. Není pravda, že med způsobuje zubní kaz u dětí. Naopak, med zdraví dětí velmi prospívá.

Tak tedy, přátelé, že jde o ten nejskvostnější božský dar přírody, to mně věřte. Tak dobrou chuť.

ERRATA:

Omlouváme se za chyby v únorovém programu uveřejněném v minulém čísle našeho časopisu:

- místo „Milada Pulicarová“ správně „Magdaléna Pulicarová“
- místo ve čtvrtek 15.2. bylo 14.2.

Foto na titulní straně: Jan Kameníček

Foto Růže: Peggy Greb, jde volné dílo z United States Department of Agriculture
(staženo z wikipedie)

Foto Kříž: RNDr. Milada Škárová

PROGRAM NA MĚSÍC BŘEZEN 2013

Shromáždění se konají na ul. Staňkova 18a, Brno, budova OSC a.s.,
3. patro. Doprava: tramvaj číslo 1 a 6 - zastávka Hrnčářská

Středy 17 – 19 hod.:

- 6.3.:** RNDr. Milan Lustig: **AUTOGENNÍ TRÉNINK**
13.3.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **SLUNEČNICE - ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ, MEDITACE**
20.3.: RNDr. Milan Lustig: **ZÁZRAKY PŘÍRODY** (přednáška)
27.3.: Ing. Pavel Sedlák: **MINIKURS POČÍTAČŮ**

Pátky 17 – 19 hod.:

- 1.3.:** Magdalena Pulicarová: **VOJTA NÁPRSTEK – JEHO PŘÍNOS SVÉ A NAŠÍ DOBĚ**
8.3.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **UNITÁŘI TGM**
(shromáždění k 7. březnu – výročí narození T.G. Masaryka)
15.3.: Otmar Habrle: **PSYCHOLOGIE V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA – PSYCHOLOGIE EVROPANA A JAPONCE**
22.3.: RNDr. Milada Škárová: **UMÍME OPRAVDU SPRÁVNĚ MYSLET?**
29.3.: ThDr. Karolína Sofie Kučerová:
SPIRITUÁLNÍ ASPEKTY VÝCHODNÍHO KŘESŤANSTVÍ II.

Čtvrtek 18,30 hod.:

- 14.3.:** Společnost ALLAN KARDEC:
SEXUÁLNÍ STRÁNKA ČLOVĚKA A MORÁLNÍ JEDNÁNÍ
(přednes česky)

Děkujeme všem dárcům za finanční příspěvky na našich akcích.

Obec unitářů v Brně vydává měsíčník „Poutník“ obsahující původní články členů a přátel Unitárie, články z historie unitářství, poezii, aktuality i zábavu.

E-mailová adresa: unitaria.brno@seznam.cz. Viz též www.unitaria.cz.

Pokud si přejete tento program nebo časopis „Poutník“ dostávat e-mailem, sdělte vaši e-mailovou adresu v kanceláři Obce unitářů v Brně.

Redakční rada: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná, Mgr. Daniel Novotný,
ing. Marie Vohlídalová, ing. Ivan Sommer